

Indikaattori 5: Alkuperäislajien muutos, perhoset

Päivitetty: 2/2015 Milja Heikkinen

Kuva: Perhosia Lonnan saarella kesällä 2014. Vasemmanpuoleisessa kuvassa on amiraaliperhonen, oikeanpuoleisessa taas ohdakeperhonen. Molemmat ovat vaeltavia lajeja, jotka eivät talvehdi Suomessa. (Kuvat: Milja Heikkinen 2014)

Indikaattorin tila Helsingissä:

Helsingin perhoslajisto on suurten muutosten edessä. Koko Suomen kattavissa uhanalaisuuskartoituksissa on huomattu, että ilmaston lämpeneminen tuo uusia lajeja pohjoisemmille alueille. Vuoden 2010 tarkastelussa uusia lajeja oli viimeisen kymmenen vuoden aikana tullut noin 120 – 130. Todennäköisesti tämä muutostrendi on pysynyt ja havaitaan uudelleen seuraavassa kartoituksessa vuonna 2020. Helsingin alueella muutokset ovat luultavasti samansuuntaisia kuin koko maan tasolla, mutta on otettava huomioon, että Helsingistä on myös kadonnut lajeja, kun lämpeneminen on ajanut niitä pohjoiseen. On mahdollista, että Helsingissä vakiintuneiden perhoslajien kokonaismäärä on lisääntynyt, mutta alkuperäiseksi katsottavien määrä vähentynyt.

Helsingissä ei ole tehty kattavaa ja systemaattista perhoskartoitusta. Jonkinlainen arvio lajimäärästä on nykytiedoillakin mahdollista tehdä, mutta arviointi on työläs ja sillä päästään ehkä noin +/- 50 lajin tarkkuuteen. Arvioinnin tekemistä hankaloittaa se, että perhoslaji saattaa esiintyä vain hyvin pienellä alueella, minkä lisäksi osa perhosten kannalta hyvistä elinympäristöistä on hankalasti tutkittavissa. Esimerkiksi kaupungissa keskeiselle paikalle voi olla vaikea saada pyydystä, joka saisi olla häiriöttä paikallaan riittävän pitkään.¹

¹ Tiedot indikaattoria varten saatiin puhelinhaastatteluna Suomen Perhostutkijain seuran toiminnanjohtaja Jari Kaitilalta 24.2.2015

Indikaattorin pisteytys:

Kunnollista pohja-arvoa ei ole vielä saatavilla.

0 pistettä: lajimäärä vähenee tai pysyy ennallaan

1 piste: 1 laji lisää

2 pistettä: 2 lajia lisää

3 pistettä: 3 lajia lisää

4 pistettä: 4 lajia lisää

Indikaattorin seuranta:

Indikaattorin luotettava seuranta edellyttäisi systemaattisen lajistoseurannan kehittämistä. On selvittävä, onko tällaiseen resursseja. Seuranta voisi tarjota paljon mielenkiintoista tietoa, koska perhoset ovat lajiryhmä, joka reagoi selkeästi ilmaston lämpenemiseen. Ensimmäiseen kartoituskertaan tulisi panostaa erityisen paljon, jotta työ myöhemmin helpottuisi. Ensimmäisen kartoitus tulisi tehdä mahdollisimman laajana. Tämän jälkeen seurannassa voitaisiin keskittyä alueisiin ja lajeihin, joiden kohdalla muutokset ovat todennäköisimpiä.

Yhteyshenkilö (etunimi.sukunimi@hel.fi):

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, Ympäristösuojeluosasto, Helsingin kaupungin ympäristökeskus